

UCHWAŁA NR 276/XXXV/2023

Rady Powiatu w Augustowie

z dnia 27 stycznia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim na lata 2023 - 2028**

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1526) i art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) uchwala się, co następuje:

§ 1. Rada Powiatu w Augustowie uchwala Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim na lata 2023 – 2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Augustowie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu w Augustowie

Andrzej Mursztyn

***POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE AUGUSTOWSKIM
na lata 2023 -2028***

POWIAT AUGUSTOWSKI

Augustów 2023 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.	3
2. Charakterystyka zjawiska przemocy.	4
3. Przemoc w świetle prawa.	7
4. Zadania samorządu terytorialnego.	8
5. Zasoby instytucjonalne powiatu augustowskiego.	8
6. Diagnoza przemocy w rodzinie w powiecie augustowskim.	1
7. Założenia programu.	17
8. Monitoring i ewaluacja.	23
Spis tabel.	24

1. WSTĘP

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm.).

Program Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim na lata 2023 – 2028 ma służyć wytyczeniu podstawowych kierunków działań zmierzających do poprawy sytuacji rodzin doznających przemocy, a także ochrony osób i rodzin zagrożonych przemocą.

Uwzględnione w dokumencie założenia zostały wypracowane w oparciu o analizę danych zastanych oraz dotychczasowe doświadczenie przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu wskazanych kierunków działań pełnić będą instytucje rządowe i samorządowe, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty podejmujące aktywności we wskazanym obszarze.

Niniejszy program skierowany jest do całego społeczeństwa, a w szczególności do osób zagrożonych przemocą w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie oraz przedstawicieli służb społecznych. Jego wdrożenie ma na celu ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie augustowskim oraz zapewnienie skutecznej ochrony osób zagrożonych bądź doznających przemocy.

2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc jest zjawiskiem społecznym niewystępującym tylko w rodzinie, ale również można ją zaobserwować w grupach rówieśniczych, w szkołach, na ulicy, na stadionach może być również związana z uzależnieniem od używek typu alkohol lub narkotyki. Wspólnym mianownikiem wszystkich tych zjawisk związanych z przemocą jest dążenie do podporządkowania sobie i wykorzystania słabszej strony przez silniejszą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- **jest intencjonalna** – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- **siły są nierównomierne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy,
- **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- **powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

W zależności od występujących zachowań osoby stosującej przemoc wyodrębnia się następujące rodzaje przemocy:

- **przemoc fizyczna** - są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań, czy zasinień,
- **przemoc psychiczna** - to umyślne działanie wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych,
- **przemoc seksualna** - polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy,
- **przemoc ekonomiczna** - to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy,
- **zaniedbanie** - to działanie polegające na ciągłym niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Formy przemocy często występują łącznie, objawiając się w różnych postaciach i konfiguracjach. Należy podkreślić, że bez względu na formę przemoc powoduje trwałe i nieodwracalne szkody w sferze osobistej osoby doświadczającej przemocy, jak również ma negatywne skutki społeczne.

Przemoc domowa jest zjawiskiem najczęściej powtarzającym się i przebiega zwykle w trzech następujących po sobie fazach:

- **faza narastającego napięcia**, charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych,
- **faza ostrej przemocy**, w której następuje wybuch gniewu i wyładowania agresji,
- **faza "miodowego miesiąca"**, to okres, w którym sprawca okazuje skruchę, miłość i na nowo „uwodzi” ofiarę, przeprosza, obiecuje poprawę, mówi, że to się więcej nie powtórzy. Jednak bez specjalistycznej pomocy kończy się to nawrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia u sprawcy i cykl zaczyna się na nowo.

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle coraz krótsze są fazy „miodowego miesiąca”, a wydłużają się i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy cyklu.

Zjawisko przemocy jawi nam się, jako problem złożony, będący wynikiem powiązania wielu różnych czynników. Wyróżnia się czynniki o podłożu:

- **biologicznym** – są głównie związane z cechami charakteru, ze szczególnym temperamentem, z występowaniem zaburzeń psychicznych, mikrouszkodzeniami układu nerwowego ale także ze specyfiką demograficzną, trudnościami adaptacyjnymi człowieka, nadużywaniem substancji psychoaktywnych lub też wcześniejszymi zachowaniami agresywnymi i doświadczaniem przemocy;
- **środowiskowym** – mogą wystąpić, gdy rodzina posiada niski status socjoekonomiczny, a dodatkowo nastąpiła izolacja społeczna rodziny (stres związany z brakiem zatrudnienia, itp.);
- **społecznym** – składają się na nie wzorce zachowań i stosunki z najbliższymi, rodziną, przyjaciółmi, partnerami, w szkole, w miejscu pracy, sąsiedztwie;
- **kulturowym** – to te, które tworzą klimat do powstania lub powstrzymania przemocy, np. normy kulturowe, społeczne, uwarunkowania historyczne; - **ekonomicznym** – to te, które sprawiają, że problemy materialne rodziny przekładają się na niezadowolenie i frustracje jej członków i są niejednokrotnie ogniskiem zapalnym powtarzających się kłótni, a w konsekwencji przemocy.

Chociaż wiadomo, że przemoc w rodzinie występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej, to jednak problemy ekonomiczne, z którymi przez wiele lat boryka się rodzina powodują narastanie napięć i niejednokrotnie w konsekwencji siłowe ich rozładowanie. Przyczyny wpływające na zachowanie człowieka i ryzyko bycia sprawcą lub ofiarą mogą mieć różne podłoże i nasilenie. Należy jednak z całą stanowczością podkreślić, że czynniki owe zwiększają jedynie prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy, a nie bezpośrednio decydują o jej zaistnieniu, ponieważ nie stwierdzono istnienia zależności przyczynowo - skutkowego pomiędzy czynnikami zwiększającymi prawdopodobieństwo powstania przemocy a wystąpieniem samej przemocy.

Podsumowując, przemoc niesie za sobą bardzo negatywne skutki, które można rozpatrywać w szerszej, społecznej perspektywie. Cały system rodzinny zostaje zniszczony, poczucie bezpieczeństwa zostaje odebrane oraz możliwość prawidłowego rozwoju, zwłaszcza w przypadku dzieci. Występuje bardzo duże ryzyko powielania negatywnych

wzorców przez kolejne pokolenia. Jeśli nie nastąpi właściwa reakcja na przemoc w rodzinie, a także objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy oraz podejmowania stanowczych działań, które spowodują zaprzestanie jej stosowania.

3. PRZEMOC W ŚWIETLE PRAWA

Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – (t.j. Dz. U. 2022 r., poz. 2127 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karty” – (Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 - Uchwała Rady Ministrów Nr 183 z dnia 21 grudnia 2021 r.;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim na lata 2022 – 2027;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny – (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1444 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy – (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest zgodny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Augustowskiego na lata 2023 - 2030.

4. ZADANIA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm.) zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
2. opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

5. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POWIATU AUGUSTOWSKIEGO

Należy pamiętać, że każdy człowiek, niezależnie od wieku, płci, stanu zdrowia, pochodzenia, wyznania ma prawo do godnych warunków życia, poszanowania własnej osoby, indywidualności, do realizowania się w życiu osobistym, społecznym i zawodowym. W przypadku braku możliwości lub nieumiejętności rozwiązania problemu z wykorzystaniem własnego potencjału ma prawo zwrócić się o adekwatną pomoc. Ponieważ przemoc jest przestępstwem, stosowanie jej wobec osób bliskich powinno być ukarane, a każdy ma prawo, a nawet obowiązek reagować.

W powiecie augustowskim można uzyskać pomoc oraz wsparcie m. in. w:

- **Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Augustowie**, który udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową oraz specjalistycznego poradnictwa prawnego, psychologicznego, socjalnego;
- **Ośrodkach Pomocy Społecznej**, które są zobowiązane m.in. do prowadzenia konsultacji i porad w sprawach przemocy w rodzinie, udziału w sporządzaniu diagnozy sytuacji rodzinnej w kontekście przemocy w rodzinie, udzielania poradnictwa psychologicznego i prawnego osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej;
- **Zespołach Interdyscyplinarnych**, do których zadań należy m.in. kompleksowe udzielanie wsparcia rodzinom oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb;
- **Sądzie Rejonowym w Augustowie**, który zajmuje się m. in. rozstrzyganiem wniosków z Prokuratury bądź Policji w sprawie orzekania środków karnych wobec sprawców przemocy w rodzinie oraz orzekaniem wobec sprawców przemocy;
- **Prokuraturze Rejonowej w Augustowie**, która przyjmuje zgłoszenia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, prowadzi i nadzoruje postępowania przygotowawcze, m.in. dotyczące przemocy w rodzinie mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zlecenie zebrania i zabezpieczenia dowodów, zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa;
- **Zespołach Kuratorskiej Służby Sądowej**, które wykonują m.in. czynności związane ze sprawowaniem dozorów nad skazanymi z art. 207 §1 Kodeksu Karnego. W ramach sprawowanych dozorów kuratorzy zawodowi dla dorosłych wykonują czynności kontrolne, diagnostyczne i resocjalizacyjne w stosunku do skazanych oraz czynności doradczo-edukacyjne dla członków rodzin dozorowanych;
- **Komendzie Powiatowej Policji w Augustowie**, w zakresie interwencji w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemocę w rodzinie, uruchomienia procedury Niebieskie Karty, sporządzenia dokładnego opisu zdarzenia, zatrzymania sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia, wszczęcia postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy

przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, zabezpieczenia dowodów popełnienia przestępstwa, podjęcia działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy, udzielenia informacji osobom doświadczającym przemocy o możliwości uzyskania pomocy;

- **Gminnych/Miejskich Komisjach Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, w zakresie m.in. podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie, kierowania osób uwikłanych w przemoc do specjalistów, prowadzenia działań o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania i usuwania skutków przemocy;
- **Punktach Informacyjno – Konsultacyjnych**, do których zadań należy rozpoznawanie zjawiska przemocy w rodzinie i udzielanie osobom doznającym przemocy wsparcia i pomocy;
- **Placówkach Oświatowych**, które mają za zadanie m.in. wszczęcie procedury Niebieskiej Karty w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie, a także udział w pracach zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i/lub grup roboczych, realizujących pomoc w związku z problemem przemocy w rodzinie;
- **Placówkach Ochrony Zdrowia**, w zakresie m. in. rozpoznania sygnałów świadczących o występowaniu przemocy; udzielania pomocy medycznej osobom doznającym przemocy; udzielenia pacjentowi, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie;
- **Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej w Augustowie**, która oferuje bezpośrednią pomoc psychologiczną (terapia psychologiczna, terapia rodzinna, porady specjalistyczne, wsparcie dzieci w środowisku szkolnym i rodzinnym w sytuacjach kryzysowych), socjoterapię, trening zastępowania agresji wraz z treningiem umiejętności społecznych. W ramach swojej pracy poradnia przeprowadza prelekcje i szkolenia rad pedagogicznych, które mają na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

6. DIAGNOZA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE AUGUSTOWSKIM

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym, o którym trudno się rozmawia, i który jeszcze trudniej badać. Mimo wielu kampanii oddziaływujących na świadomość społeczeństwa, debat i dyskusji poświęconych zjawisku przemocy, przemoc w rodzinie nadal często traktowana jest jako sprawa wstydliva, skrywana w czterech ścianach domu.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie występującego na terenie powiatu augustowskiego została sporządzona w oparciu o dane udostępnione przez Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z terenu powiatu augustowskiego, Prokuraturę Rejonową w Augustowie, Komendę Powiatową Policji w Augustowie, Sąd Rejonowy w Augustowie oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie (Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Bargłów Kościelny oraz Zespół Interdyscyplinarny w Płaskiej nie przedstawili danych statystycznych).

Zgodnie z obowiązującą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jednym z zadań własnych gmin jest tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych, których zadaniem jest kompleksowe zajmowanie się rodziną oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa poinformowanie o tym odpowiednich służb. Zespoły Interdyscyplinarne zajmują się także zbieraniem informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie, jak również gromadzeniem informacji na temat miejsc, osób i możliwości uzyskania pomocy w środowisku lokalnym.

Istotnym elementem, który może pokazywać skalę zjawiska przemocy jest liczba „Niebieskich Kart”. Jest to procedura obejmująca ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Na przestrzeni lat 2019 - 2021 zauważa się, iż liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart w powiecie augustowskim była największa w 2021 roku, natomiast w roku 2020 wszczęto tych procedur najmniej. W tym okresie niewątpliwy wzrost wszczętych procedur Niebieskich Kart jest zauważalny w gminie Lipsk (2019 r. - 6, 2020 r. – 12, a 2021 r. - 16).

Natomiast najwięcej Niebieskich Kart zostało założonych w mieście Augustów (2019 r. - 110, 2020 r. – 103, a 2021 r. - 104).

Tabela 1. Działania związane z procedurą Niebieskiej Karty na terenie powiatu augustowskiego.

Działania związane z procedurą Niebieskiej Karty na terenie powiatu augustowskiego			
	2019	2020	2021
Liczba założonych Niebieskich Kart			
Zespół Interdyscyplinarny Miasta Augustowa	110	103	104
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie	17	8	13
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztabinie	15	14	16
Miejsko-Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Lipsku	6	12	16
Lokalny Zespół Interdyscyplinarny w Nowince	9	10	11
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart			
Zespół Interdyscyplinarny Miasta Augustowa	89	91	88
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie	19	28	42
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztabinie	22	21	23
Miejsko-Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Lipsku	20	13	26
Lokalny Zespół Interdyscyplinarny w Nowince	8	10	9
Liczba rodzin objętych procedurą NK			
Zespół Interdyscyplinarny Miasta Augustowa	89	91	88
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie	25	12	15
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztabinie	22	21	24
Miejsko-Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Lipsku	20	13	28
Lokalny Zespół Interdyscyplinarny w Nowince	12	11	12

Nowince			
---------	--	--	--

Źródło: Zestawienie na podstawie danych Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Zespołów Interdyscyplinarnych.

Istotny jest fakt, iż z roku na rok sukcesywnie spada liczba interwencji policji związanych z przemocą domową oraz liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej. Może to świadczyć o skutecznej i prawidłowej prewencji ze strony placówek pomocowych. Niemniej jednak problem nadal zostaje i pomimo tego spadku nie należy go bagatelizować.

Tabela 2. Działania podjęte przez Komendę Powiatową Policji w Augustowie.

Dane z Komendy Powiatowej Policji w Augustowie			
	2019	2020	2021
Liczba interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie podjętych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Augustowie	1120	1022	758
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart	150	154	168
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie	22	15	18
Liczba osób wobec, których jest stosowana przemoc domowa	205	156	188
Liczba zatrzymanych sprawców przemocy	71	67	77

Źródło: Zestawienie na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Augustowie.

Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Augustowie II Wydział Karny wynika, że łącznie wydano 86 orzeczeń o czyn z art. 207 § 1 k.k., tj. znęcanie się nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy. Najwięcej spraw o w/w czyn rozpatrywano w 2019 r.

Tabela 3. Ilość orzeczeń dotyczących spraw z art. 207 KK wydawanych przez Sąd Rejonowy w Augustowie II Wydział Karny.

Dane z Sądu Rejonowego w Augustowie II Wydział Karny			
	2019	2020	2021
Liczba orzeczeń dotyczących spraw z art. 207	32	24	30

§1 kk			
Obowiązek opuszczenia zajmowanego lokalu	0	2	2
Uczestnictwo w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie.	0	0	3

Źródło: Zestawienie na podstawie danych Sądu Rejonowego w Augustowie II Wydziału Karnego.

Do uczestniczenia w programach korekcyjno-edukacyjnych w 2021 r. Sąd Rejonowy w Augustowie Wydział Karny wyrokiem zobowiązał 3 osoby stosujące przemoc w rodzinie, a skazanych za popełnienie tego czynu. W powiecie augustowskim od 2007 roku realizowany był program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, jednak w związku z trudnościami związanymi z naborem do grupy od 2015 roku do 2021 r. nie realizowano programu. W 2022 roku przeprowadzono jedną edycję programu, w której uczestniczyło 10 osób.

Z danych przekazanych przez Prokuraturę Rejonową w Augustowie wynika, że w 2019 r. skierowano 27 aktów oskarżenia, skierowano 11 wniosków o wydanie wyroku skazującego oraz 3 wnioski o warunkowe umorzenie postępowania, natomiast w 2020 r. – 20 aktów oskarżenia, 10 wniosków o wydanie wyroku skazującego oraz 1 wniosek o warunkowe umorzenie postępowania, a w 2021 r. – 24 akty oskarżenia, 7 wniosków o wydanie wyroku skazującego oraz 0 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania. Z czego wynika, iż w 2020 r. skierowano mniej aktów oskarżenia w stosunku do roku poprzedniego o 25,92 %, niestety w kolejnym roku nastąpił wzrost o 20 %. Jeśli chodzi o wnioski o wydanie wyroku skazującego oraz warunkowe umorzenie postępowania na przestrzeni lat 2019 – 2021 zauważalna jest tendencja spadkowa.

Tabela 4. Dane z Prokuratury Rejonowej w Augustowie.

Dane dotyczące występowania przemocy w rodzinie w powiecie augustowskim, w szczególności osób, które dopuściły się przestępstwa z art. 207 § kk z użyciem przemocy			
	2019	2020	2021
Akty skarżenia/wnioski z art. 335 §1 kpk	27/11	20/10	24/7
Wnioski o warunkowe umorzenie	3	1	0

postępowania wobec podejrzanego			
Umorzone postępowanie dot. przestępstw z użyciem przemocy w rodzinie	29	19	17
Odmówiono wszczęcia postępowania	74	61	90
Wnioski skierowane do Sądu o tymczasowe aresztowanie/wnioski uwzględnione przez Sąd	3/3	4/4	3/3
Zastosowanie środków zapobiegawczych w postaci dozoru policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w oparciu o art. 275 §3 4 kpk wobec podejrzanych	4	9	1
Zastosowanie środków zapobiegawczych w postaci dozoru policji z jednoczesnym zobowiązaniem do powstrzymania się d kontaktów z pokrzywdzonym w oparciu o art. 275 §2 kpk wobec podejrzanych	5	9	2
Zastosowanie środków zapobiegawczych w postaci nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275a §1 kpk) wobec podejrzanych.	10	1	13

Źródło: Zestawienie na podstawie danych Prokuratury Rejonowej w Augustowie.

Poniżej zostały przedstawione dane z Ośrodków Pomocy Społecznej z powiatu augustowskiego, z których wynika, że z powodu przemocy w rodzinie skorzystało łącznie po 10 rodzin, natomiast w 2019 roku – 17. Na przestrzeni omawianych lat najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie zamieszkiwało gminę miasto Augustów (4 rodziny), z kolei z takiej pomocy nie korzystał nikt w gminach Sztabin oraz Bargłów Kościelny. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do powiatu augustowskiego na przestrzeni lat 2019-2021.

Dane z Sądu Rejonowego w Augustowie II Wydział Karny			
	2019	2020	2021
gmina miasto Augustów	7	5	4
gmina Augustów	1	1	1
gmina Bargłów Kościelny	0	0	0
gmina Sztabin	0	0	0
gmina Lipsk	3	2	1
gmina Nowinka	6	2	2

gmina Płaska	0	0	2
ŁĄCZNIE	17	10	10

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok.

Z dniem 1 maja 2022 r. została utworzona jednostka pomocy społecznej powiatu augustowskiego pod nazwą: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Augustowie z siedzibą w Augustowie, ul. Młyńska 52. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Augustowie, działa w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie i realizuje zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach funkcjonowania POIK działa „Grupa wsparcia dla osób w kryzysie”, ponadto wsparcia udzielają prawnik i psycholog.

Wykazane dane zamieszczone w powyższych tabelach potwierdzają występowanie przemocy w rodzinach na terenie powiatu augustowskiego, dlatego też zasadne jest kontynuowanie dalszych działań: profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do mieszkańców, podnoszących kompetencje służb i podmiotów realizujących zadania, chroniących i wspierających osoby doznające przemocy i oddziaływać wobec osób stosujących przemoc.

Przedstawione dane liczbowe potwierdzają, że przemoc w rodzinie jest zjawiskiem ciągle nam towarzyszącym. Zapewne nie jesteśmy w stanie całkowicie zapobiec problemowi przemocy, ale można zmniejszyć jej rozmiary poprzez podejmowanie interdyscyplinarnych działań przez organy ścigania, wymiar sprawiedliwości, pomoc społeczną, oświatę, ochronę zdrowia, gdyż każda z tych instytucji dysponuje innymi narzędziami i tylko poprzez połączenie sił możliwym jest skuteczne przeciwdziałanie przemocy.

7. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

CEL GŁÓWNY

Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w powiecie augustowskim.

OBSZARY DZIAŁAŃ:

OBSZAR 1: PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Cel operacyjny: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

OBSZAR 2: OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

Cel operacyjny: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

OBSZAR 3: ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE

Cel operacyjny: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

OBSZAR 4: PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH ZADANIA

Cel operacyjny: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Tabela 6. Sposoby realizacji, wskaźniki, podmioty zaangażowane.

Lp.	Sposób realizacji - działania	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Przewidywany termin realizacji	Wskaźniki
Cel szczegółowy nr 1: Profilaktyka i działania informacyjno-edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie				
1.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania specjalistycznej pomocy (psychologicznej, medycznej, prawnej, socjalnej) przez osoby dotknięte przemocą w rodzinie poprzez ulotki, na stronach internetowych itp.	POIK, PCPR, OPS, ZI	Zadania o charakterze ciągłym	- liczba opracowanych i udostępnionych materiałów informacyjnych,
2.	Opracowanie i realizacja programów mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.	POIK, PCPR, OPS	Zadania o charakterze ciągłym	- liczba programów, - liczba osób, które wzięły udział w programie
Cel szczegółowy nr 2: Zapewnienie ochrony i udzielanie wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie				

1.	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób doznających przemocy i ich rodzin.	POIK, PCPR, OPS	Zadania o charakterze ciągłym	- liczba udzielonych porad,
2.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w sytuacjach kryzysowych.	POIK, PCPR, samorząd powiatowy	Zadanie o charakterze ciągłym	- liczba osób korzystających ze schronienia,
3.	Prowadzenie grupy wsparcia i grupy samopomocowej dla osób doznających przemocy w rodzinie.	POIK, OPS, NGO	Zadanie o charakterze ciągłym	- liczba przeprowadzonych grup i liczba osób uczestniczących w spotkaniach,
4.	Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze m. in. przemocy w rodzinie w powiecie augustowskim.	POIK, PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI, NGO, KPP, PPP, PK	Zadanie o charakterze ciągłym	- liczba podmiotów współpracujących,

Cel szczegółowy nr 3: Działania korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie				
1.	Realizacja powiatowego programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie	POIK, G/MKRPA, Kuratorska Służba Sądowa	Każdego roku realizacji programu	- liczba osób uczestniczących w programach,
Cel szczegółowy nr 4: Poprawa jakości i skuteczności pomocy udzielanej osobom doświadczającym przemocy oraz uwikłanym w przemoc w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie				
1.	Udział w specjalistycznych szkoleniach, warsztatach, konferencjach osób realizujących zadania z przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	POIK, PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI, NGO, KPP, PPP, PK	Zadania o charakterze ciągłym	- liczba szkoleń, warsztatów, itp. i liczba osób w nich uczestniczących,
2.	Udział w zespołach interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	POIK, OPS, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Zadania o charakterze ciągłym	- liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, instytucje których przedstawiciele w nich uczestniczą.

Oczekiwane rezultaty:

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej związanej ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.
2. Wzrost świadomości osób uwikłanych w przemoc co do znajomości zjawiska przemocy oraz możliwości szukania profesjonalnej pomocy.
3. Upowszechnienie wiedzy o instytucjach zajmujących się profesjonalną pomocą osobom uwikłanym w przemoc.
4. Podniesienie jakości świadczonej pomocy przez podmioty realizujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc.
6. Interdyscyplinarność działań różnych służb udzielających wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zwiększenie różnorodności i liczby działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Odbiorcy programu – grupy docelowe:

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim jest skierowany do następujących grup odbiorców:

- osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym: dzieci, osób starszych, osób niepełnosprawnych, świadków przemocy,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizatorzy programu:

Koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim na lata 2023-2028 jest Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Augustowie działający w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie, który przy jego realizacji będzie współpracował z następującymi podmiotami:

- ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu augustowskiego,

- zespołami interdyscyplinarnymi ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu augustowskiego,
- Komendą Powiatową Policji w Augustowie,
- Sądem Rejonowym w Augustowie,
- Prokuraturą Rejonową w Augustowie,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Augustowie,
- organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami,

oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz osób doświadczających przemocy lub stosujących przemoc.

Źródła finansowania:

Realizacja zadań zaplanowanych w Programie będzie finansowana:

- ze środków własnych Powiatu,
- z budżetu państwa,
- z funduszy z Unii Europejskiej,
- inne źródła.

Czas realizacji:

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie augustowskim będzie realizowany od 2023 r. do 2028 r.

8. MONITORING I EWALUACJA

1. Ocena realizacji poszczególnych działań Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim na lata 2023 – 2028 obejmuje okres roczny.

2. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Augustowie zwróci się z prośbą do instytucji wskazanych w Programie jako realizatorzy o przesłanie sprawozdania z realizacji poszczególnych zadań za rok ubiegły do dnia 15 lutego każdego roku w wersji elektronicznej i papierowej.

3. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Augustowie sporządza zbiorczą informację z realizacji Programu i przekłada ją Zarządowi Powiatu w Augustowie do dnia 15 marca każdego rok.

SPIS TABEL

Tabela 1. Działania związane z procedurą Niebieskiej Karty na terenie powiatu augustowskiego.

Tabela 2. Działania podjęte przez Komendę Powiatową Policji w Augustowie.

Tabela 3. Ilość orzeczeń dotyczących spraw z art. 207 KK wydawanych przez Sąd Rejonowy w Augustowie II Wydział Karny.

Tabela 4. Dane z Prokuratury Rejonowej w Augustowie.

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do powiatu augustowskiego na przestrzeni lat 2019-2021.

Tabela 6. Sposoby realizacji, wskaźniki, podmioty zaangażowane.